זוֹ (ז) טְהוֹרָה. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמַיִם רִאשׁוֹנִים, (לא) אֲבָל בִּשְׁנִיִּים, נוֹטֵל מִקְצָת יָדָיו וְחוֹזֵר וּמוֹסִיף עַל מִקְצָתָן: ד (לב) ח"שֶׁפַךְ מַיִם עַל יָדוֹ אַחַת וְשִׁפְשְׁפָה בַּחֲבֶרְתָּהּ (לג) לֹא עָלְתָה לוֹ נְטִילָה, ט"אֲפִלּוּ שָׁפַךְ בָּאַחֲרוֹנָה עַל שְׁתֵּי יָדָיו, לְפִי שֶׁהַמַּיִם שֶׁשָּׁפַךְ עַל יָדוֹ אַחַת (לד) נִטְמְאוּ, (לה) וּכְשֶׁשִּׁפְשְׁפָה נִטְמֵאת (לו) חֲבֶרְתָּהּ, וְאֵין מַיִם שְׁנִיִּים מְטַהֲרִים אֶלָּא הַמַּיִם שֶׁנִּטְמְאוּ מֵחֲמַת הַיָּד עַצְמָהּ, וְלֹא הַבָּאִים מֵחֲמַת הַיָּד הָאַחֶרֶת, (לז) הִלְכָּךְ הַשּׁוֹפֵךְ מֵהַכְּלִי עַל יָדוֹ אַחַת וְשִׁפְשֵׁף בַּחֲבֶרְתָּהּ, צָרִיךְ לְנַגֵּב יָדָיו וְלַחֲזֹר וְלִטְלָם כָּרָאוּי. (לח) לְפִיכָךְ הַנּוֹטֵל יָדָיו צָרִיךְ שֶׁיְּשַׁפֵּף לוֹ אַחֵר (ה) (לט) עֲלֵיהֶם, (מ) וְאִם אֵין לוֹ אַחֵר יֶאֱחֹז הַכְּלִי בְּרֹאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו וְיִשְׁפֹּךְ (מא) עַל שְׁתֵּי יָדָיו כְּאֶחָד, (מב) אוֹ יִשְׁפֹּךְ עַל כָּל אַחַת רְבִיעִית, (מג) וְאַחַר כָּךְ יְשַׁפְשֵׁפֵם, (מד) שֶׁהַשּׁוֹפֵךְ רְבִיעִית כְּאֶחָד אֵינוֹ צָרִיךְ מַיִם שְׁנִיִּים לְטַהֲרָם, שֶׁעָשׂוּ רְבִיעִית בְּבַת אַחַת כְּמוֹ טְבִילָה,

ח בְּפֶרֶק ב' דְּיָדַיִם (פ"ג). ט הָרא"ש שָׁם בְּחִלּוּק (פ"ח סי' יח).

בֵּאוּר הֵיטֵב

ג (ד) טְהוֹרָה. דַּוְקָא דְּיֵשׁ לְכַתְּחִלָּה אִסּוּר, לָכֵן אֵין לִטֹּל מִכְּלֵי שְׁפִיכָה צָר שֶׁאֵין יָכוֹל לִשְׁפֹּךְ בְּבַת אַחַת עַל הַיָּד. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה). וְכָתַב ט"ז (סק"ה) וְדָבָר פָּשׁוּט שֶׁלֹּא אָסְרוּ לְהוֹסִיף עַל מַיִם רִאשׁוֹנִים אֶלָּא אִם שָׁפַךְ עַל מִקְצָת וּפָסַק וְאַחַר כָּךְ רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת שְׁפִיכָה שְׁנִיָּה עַל הַשְּׁאָר, אֲבָל אִם אֵין פּוֹסֵק מִלְּזוֹב כְּגוֹן בִּכְלֵי שֶׁיֵּשׁ לוֹ הֶעְנֵדְרַ"ל שֶׁל נַחֹשֶׁת אַף עַל פִּי שֶׁאֵין זַב בְּפַעַם אַחַת עַל כָּל הַשִּׁעוּר שֶׁל הַיָּד אֵין בְּכָךְ כְּלוּם, כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵק מִלָּזוֹב מִקְרֵי שְׁפִיכָה אַחַת, וְהַמַּחְמִיר בָּזֶה הוּא מִן הַמִּתְחַסְּדִים, רַק שֶׁיֵּשׁ חֶשֶׁק לְעִנְיַן כֹּחַ גַּבְרָא עַל כֵּן צָרִיךְ לְהָקְטִן תְּמִיד כְּדִלְעֵיל סִימָן קנ"ט סָעִיף ט' עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: ד (ה) עֲלֵיהֶם. עַיֵּן ט"ז (סק"י) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) הַטַּעַם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כז) וְלָאו דַּוְקָא בִּשְׁפִיכָה אַחַת, אֶלָּא אֲפִלּוּ בִּשְׁתֵּי שְׁפִיכוֹת כָּל שֶׁלֹּא שָׁהָה בֵּינְתַיִם כְּלָל כִּשְׁפִיכָה אַחַת דָּמֵי, וְעַל כֵּן אִם נוֹטֵל מִמֵּי הָאַמְבַּטְיָא שֶׁקּוֹרִין קֶרַ"ן אוֹ הָעִנְדְּרַ"ל שֶׁפִּיו צַר, וְצָרִיךְ לְפָתְחוֹ וּלְסָגְרוֹ בְּכָל שְׁפִיכָה וּשְׁפִיכָה כְּדֵי שֶׁיִּבְואוּ הַמַּיִם מִכֹּחַ גְּבָרָא, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן קנ"ט סָעִיף ט', מִכָּל מָקוֹם עַל יְדֵי זְמַן קָצָר כָּזֶה (כח) לֹא מִיקְרֵי הֶפְסֵק. וּמִכָּל מָקוֹם אִם יֵשׁ לוֹ כְּלִי אַחֵר (כט) טוֹב שֶׁלֹּא יִטֹּל מִכְּלִי כָּזֶה. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּסִימָן קנ"ט סָעִיף קָטָן ד': (לא) אֲבָל בִּשְׁנִיִּים וְכוּ'. רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף שֶׁנִּגַּב מִקְצַת הַיָּד לְגַמְרֵי, יוּכַל לְהוֹסִיף עַל מִקְצַת הַשֵּׁנִי, דְּאִלּוּ הַמַּיִם אֵינָם בָּאִים לְעֶצֶם הַנְּטִילָה שֶׁל הַיָּדַיִם, רַק לְטַהֵר אֶת הַמַּיִם הָרִאשׁוֹנִים: ד (לב) שֶׁפַךְ מַיִם וְכוּ'. מֵיירִי (ל) כְּשֶׁשִּׁפְשֵׁף רַק מַיִם רִאשׁוֹנִים מִקְצַת מֵהָרְבִיעִית עַל יָד אַחַת וְשִׁפְשְׁפָה בַּשְּׁנִיָּה שֶׁאֵינָהּ נְטוּלָה, מִשּׁוּם שֶׁחִשֵּׁב שֶׁיַּעֲלֶה נְטִילָה גַּם לְהַשְּׁנִיָּה בְּשִׁפְשׁוּף זֶה, וְהוּא הַדִּין אִם הִשְׁפְּשׁוּף הָיָה לְהָסִיר הַזֵּעָה וְהַלְכְלוּךְ מִמֶּנָּה, אוֹ סְתָם גְּנִיעָה בְּעָלְמָא: (לג) לֹא עָלְתָה וְכוּ'. לְיָד (לפ) שְׁנִיָּה, וְגַם יָד זוֹ נִטְמֵאת בְּנִגְיעָתָהּ בַּחֲבֶרְתָּהּ וּכְדִלְקַמִּיהּ: (לד) נִטְמְאוּ. דְּמַיִם הָרִאשׁוֹנִים חֲשׁוּבִים טְמֵאִים, דְּנִטְמְאוּ בְּעֵת הַנְּטִילָה בִּנְגִיעָתָם בְּיָדוֹ כַּנַּ"ל בְּסָעִיף ב': (לה) וּכְשֶׁשִּׁפְשְׁפָה נִטְמֵאת וְכוּ'. וְגָרַע עַל יְדֵי טֻמְאָה זוֹ שֶׁקִּבְּלָה עַתָּה יוֹתֵר מֵאִם לֹא הָיוּ יָדָיו נְטוּלוֹת כְּלָל, דְּמַיִם הַטְּמֵאִים שֶׁבָּאוּ עַל יָדוֹ אַף אִם יִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם כַּמָּה קַבִּים לֹא יִטָּהֲרוּ עַד שֶׁיִּנָּגְבוּ מִקְדָּם כְּדִמְפָרֵשׁ [הָרא"ש (חולין פ"ח סי' יח)]: (לו) חֲבֶרְתָּהּ. וּמִמֵּילָא (לג) גַּם הִיא עַצְמָהּ נִטְמֵאת, (לג) וְצָרִיךְ לְנַגְּבָהּ גַּם כֵּן כֵּיוָן שֶׁקִּבְּלוּ מֵימֶיהָ טֻמְאָה עַל יְדֵי נְגִיעָתָם בְּיָד הַשְּׁנִיָּה הַטְּמֵאָה, וּמַיִם הַשְּׁנִיִּים אֵינָן מְטַהֲרִין אֶלָּא טֻמְאַת הַיָּד עַצְמָהּ, אֲבָל לֹא מֵהַטֻּמְאָה שֶׁבָּאָה עֲלֵיהֶן מִמָּקוֹם אַחֵר, וּמִמֵּילָא הוּא הַדִּין

בֵּאוּר הַלָּכָה

רְאִיָּה מִמְּקוֹם לְהַחְמִיר בְּטוֹפַח עַל מְנַת לְהַטְפִּיחַ, דִּכְבָר דְּחָה רְאִיָתוֹ בְּסֵפֶר מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ח) עַיֵּן שָׁם: (מ) כֵּן מוּכָח מֵהַטּ"ז (סק"ה) וּכְפִי שֶׁבֵּאַרוּ הָאַלְיָה רַבָּה (סק"ח) עַיֵּן שָׁם וְכֵן כָּתַב הַגְּרִ"ז (ס"ז) [וּבֶאֱמֶת כְּמַעַט אִי אֶפְשָׁר שֶׁבְּקִלּוּחַ אֶחָד יֵצְיוּ הַמַּיִם לְכָל הָאֶצְבָּעוֹת וְהַיָּד בְּמָקוֹם שֶׁצָּרִיךְ נְטִילָה] וּדְלֹא כִּדְמַשְׁמַע קְצָת מִמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁמַּחְמִיר בָּזֶה לְכַתְּחִלָּה: (מא) טַ"ז (שם) וְהַדְּרִישָׁה בְּסִימָן קנ"ט (סק"ג) וְרָמַז הַטַּ"ז בִּדְבָרָיו נָגֶד הַב"ח (ס"ג) הַמַּחְמִיר בָּזֶה, וּבֶאֱמֶת מַשְׁמַע לְהַקֵּל מִפְּתִיחַת כָּל הַפּוֹסְקִים הָרִאשׁוֹנִים לְעֵיל (סי' קנט ס"ט) לְעִנְיַן כֹּחַ גַּבְרָא דְּצָרִיךְ לִסְגֹּר וְלִפְתֹּחַ בְּכָל שְׁפִיכָה וּשְׁפִיכָה, וּמִשְׁמַע שָׁם בְּמָרְדְּכַי (ברכות פ"ח סי' ר) וּשְׁאָר פּוֹסְקִים דְּאַף דְּלֹא הִגִּיעוּ הַמַּיִם בְּשִׁעוּר הַנְּטִילָה בִּשְׁפִיכָה אַחַת יוּכַל לִסְגֹּר וְלִפְתֹּחַ עַד שֶׁיִּשָּׁלִים וְלֹא חָשִׁיב כְּלָל הֶפְסֵק בָּזֶה: (מא) לְצַאת גַּם דַּעַת הַב"ח בְּשֵׁם רִבּוֹתָיו: ד (ל) כֵּן מַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הַשַּׁלְחָן עָרוּךְ וְהַטּוּר, וְאַף דִּבְמִשְׁנָה (ידים פ"ב מ"ג) עַצְמָהּ מַשְׁמַע לְפָרֵשׁ דְּנָטַל [יָדוֹ] זוֹ לְגַמְרֵי אֶלָּא דִּנְטִמְאַת בִּנְגִיעָתָהּ בַּחֲבֶרְתָּהּ, וְכֵן מַשְׁמַע בְּרַמְבַּ"ם פֶּרֶק י"א מֵהִלְכוֹת (ה"ז), אָכֵן דִּבְרֵי הַטּוּר וְשַׁלְחָן עָרוּךְ הוּא עַל פִּי לְשׁוֹן הָרא"ש (חולין פ"ח סי' יח) וְהוּא נִגְרָר בָּתַר פֵּרוּשׁ הָרַ"ש (ידים פ"ב מ"ב) דְּכָתַב עַל הַתּוֹסְפְתָּא (פ"א ה"ב) הַמְפָרֶשֶׁת לְמִשְׁנָה זוֹ דְּעַל כָּרְחָךְ מַיִּירֵי שֶׁנָּטַל רַק בְּמַיִם רִאשׁוֹנִים, דְּאִי לָאו הָכִי לֹא אִתְיָא שְׁפִיר סֵיפָא דְּהַתּוֹסְפְתָּא עַיֵּן שָׁם, אֲבָל בְּאֶמֶת דִּין זֶה דְּרִישָׁא שֶׁיָּךְ גַּם בְּשֶׁנָּטַל מַיִם שְׁנִיִּים גַּם כֵּן נִטְמְאָה יָד זוֹ עַל יְדֵי חַבֶרְתָּהּ, אֶכֵן לְעִנְיַן אִם צָרִיךְ דַּוְקָא לְנַגְּבָהּ מִתְּחִלָּה אוֹ דֵּי בְּשִׁטּוּל עֶלְיוֹנָהּ רַק מַיִם עוֹד הַפַּעַם תָּלוּי בְּדַעוֹת עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה אוֹת מ"ח: (לה) וְאַף דִּלְעֵיל בְּסִימָן קנ"ט סָעִיף (ז') (ו') יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּיָכוֹל לִטֹּל מִיָּד אַחַת לְשִׁנְיָה, הָתָם דַּוְקָא כְּשֶׁשָּׁפַךְ רְבִיעִית בְּבַת אַחַת דְּמַיִם טְהוֹרִים הֵם כְּמִבְּאָר שָׁם, אֲבָל לֹא בָּזֶה שֶׁמַּיִם הָרִאשׁוֹנִים טְמֵאִים הֵם: (לג) לְחֹם חֲמוּדוֹת בְּפֶרֶק כָּל הַבְּשָׂר (אות סב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז): (לג) פֵּרוּשׁ מְגֻדָּים (א"א סק"ז): (לד) יְסוֹדוֹ הוּא מַטַּ"ז (סק"ז), וְעוֹד בָּשָׂם רַשַׁ"ל (בהגהותיו לטור) טַעַם אַחַר עַל מַה דְּצָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ אַחַר דַּוְקָא, אוֹ רְבִיעִית מַיִם בְּבַת אַחַת, מִשּׁוּם דִּבְלָאו הָכִי אִי אֶפְשָׁר לְקַיֵּם הַדִּין דְּהַגְבָּהָה שֶׁבְּסָעִיף א', דִּכְשֶׁנּוֹטֵל בְּעַצְמוֹ הֲלֹא בְּעֵת קְרִחָתוֹ צָרִיךְ לְהַשְׁפִּיל יָדוֹ הַנְּטוּלָה לְאָחוֹ הַכְּלִי, וְיַחְזְרוּ הַמַּיִם מֵחוּץ לַפֶּרֶק וְיִטַּמְּאוּ יָדוֹ כְּמִבֹּאר שָׁם, וְעוֹד טְעָמִים עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): (לה) עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ט' בְּתִירוּצָא קַמָּא, וְגַם לְתֵרוּץ שֵׁנִי אֶפְשָׁר לוֹמַר דְּכֵיוָן דְּיֵד הַשֵּׁנִי נִטְמְאָה [עַל יְדֵי שֶׁבָּא עָלֶיהָ מֵעַט מַיִם עַל יְדֵי הַנְּגִיעָה, וְלֹא שַׁיָּךְ לוֹמַר עַל זֶה רְבִיעִית אֵין מְקַבֵּל טֻמְאָה, דְּהָרְבִיעִית לֹא בָּא רַק עַל יָד הָרִאשׁוֹנָה, אֲבָל בְּיָד זוֹ הָיָה רַק מְעַט מַיִם וְשָׁלֹא עַל יְדֵי כְּלִי], מִמֵּילָא מְטַמֵּא גַּם יָד הָרִאשׁוֹנָה:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehader - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת נְטִילַת יָדַיִם סִימָן קסב

שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה שְׁטִיפָה שְׁתֵּי פְּעָמִים. (מה) אִם נָגַע בָּהֶם אַחֵר שֶׁלֹּא נָטַל יָדָיו, בְּעוֹדָן לַחוֹת מִן הַמַּיִם, צָרִיךְ לְנַגְּבָם וְלַחֲזֹר וְלִטֹּל, שֶׁהֲרֵי זֶה טִמְּאָם (מו) עַל יְדֵי הַמַּיִם שֶׁעֲלֵיהֶם. לְכָךְ צָרִיךְ לְזַהֵר כְּשֶׁשּׁוֹפֵךְ מַיִם שְׁלִישִׁיִּים, (מז) שֶׁהֵם שְׁנִיִּים לְכַד מֵהָרִאשׁוֹנִים, (מח) שֶׁלֹּא יִגַּע יָד בַּחֲבֶרְתָּהּ עַד שֶׁיִּשְׁפֹּךְ גַּם זֶה עַל הַשְּׁנִיָּה, אוֹ שֶׁיִּשְׁפֹּךְ מֻתְחָלָה עַל שְׁתֵּיהֶן כְּאֶחָד, וְאִם נָטַל כָּל יָד מֵרְבִיעִית (מט) אֵינוֹ צָרִיךְ (נ) לְכָל זֶה: ה מִתּוֹךְ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ יִתְבָּאֵר לְךָ דִּהָא דִּיָּד נִטְמְאָה בִּשְׁפִשּׁוּף חֲבֶרְתָּהּ, דַּוְקָא בְּנָטַל יָדוֹ אַחַת וְאַחַר כָּךְ שִׁפְשְׁפָה בַּחֲבֶרְתָּהּ, אֲבָל אִם רָצָה לִטֹּל בִּתְחִלָּה (נ) שְׁתֵּי יָדָיו כְּאַחַת נוֹטֵל, דִּשְׁתֵּיהֶן נֶחְשָׁבוֹת כְּיָד אַחַת וְאֵינָן מְטַמְּאוֹת זוֹ אֶת זוֹ, וַאֲפִלּוּ אַרְבָּעָה אוֹ חֲמִשָּׁה שֶׁהִנִּיחוּ יְדֵיהֶם זֶה בְּצַד זֶה, אוֹ זֶה עַל גַּב זֶה, כְּיָד אַחַת חֲשִׁיבֵי, (נא) וְאֵינָן מְטַמְּאוֹת זוֹ אֶת זוֹ: ו כְּנָטַל שְׁתֵּי יָדָיו זוֹ לְעַצְמָהּ, וְנִמְלַךְ (פְּרוּשׁ נִתְיַצֵּעַ) כְּשֶׁנָּטַל הַמַּיִם הַשְּׁנִיִּים וְהִגִּיעַ יָדָיו זוֹ לָזוֹ וְשָׁפַךְ עַל שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת יָדָיו טְמֵאוֹת, מִפְּנֵי שֶׁכְּשֶׁצֵּרַף יָדָיו זוֹ לָזוֹ לְקַבֵּל הַמַּיִם הַשְּׁנִיִּים (נב) נִטְמְאוּ יָדָיו בִּנְגִיעָתָם זוֹ לָזוֹ, דְּמַיִם שֶׁעַל גַּב יָד זוֹ מְטַמְּאִים מַיִם שֶׁעַל גַּבֵּי חֲבֶרְתָּהּ וְגַם אֶת הַיָּד, וּכְשֶׁנָּטַל אֶת הַשְּׁנִיִּים לֹא טִהֲרוּ אֶת הָרִאשׁוֹנִים, כֵּיוָן שֶׁנִּטְמְאוּ מֵחֲמַת חֲבֶרְתָּהּ, אֶלָּא אַדְרַבָּה גַּם הַשְּׁנִיִּים נִטְמְאוּ בָּהֶן, וְצָרִיךְ לְנַגֵּב יָדָיו (נג) וְלִטֹּל שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת. הַגָּהּ: (נד) וְכָל שֶׁכֵּן לִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִגַּע בְּיָדוֹ שֶׁשָּׁפַךְ עָלֶיהָ פַּעַם אֶחָד לְיָדוֹ הַשֵּׁנִית שֶׁשָּׁפַךְ עָלֶיהָ שְׁתֵּי פְּעָמִים (מרדכי פרק אלו דברים (סי' רנ)):

ז (נה) * לְאִם שִׁפְשֵׁף יָדָיו זוֹ בָּזוֹ, יְזָהֵר שֶׁלֹּא יִגַּע (נו) חוּץ מִמָּקוֹם שֶׁנִּפְלוּ בּוֹ מַיִם, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְטַמְּאוֹת

בֵּאוּר הַלָּכָה

ז * **אִם שִׁפְשֵׁף יָדָיו זוֹ בָּזוֹ יְזָהֵר וְכוּ'.** דַּע דִּלְהָרַא"שׁ (חולין פ"ח סי' יא) וְסִיעָתוֹ דִּסְבִירָא לְהוּ דִּלְמַעְלָה מִקְּשָׁרֵי אֶצְבְּעוֹת אֵין מָקוֹם טָמֵא כְּלָל מִפְּאִלָא לֹא שַׁיָּךְ דִּין זֶה, רַק דְּהַמְחַבֵּר חֵשֶׁשׁ לְרַצַּת הָרַשְׁבָּ"א (תורת הבית בית ו שער א) יְדֵי הַמַּיִם. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהַמַּיִם נִטְמְאוּ מִנְּגִיעָתוֹ וּמִטְּמְאִין הַיָּדַיִם: (מז) **שְׁהֵם שְׁנִיִּים.** שֶׁהָרִאשׁוֹנִים בְּאִים רַק לְהָסִיר הַלִּכְלוּךְ כַּנַּ"ל בְּסָעִיף ב': (מח) **שֶׁלֹּא יִגַּע יָד בַּחֲבֶרְתָּהּ.** שֶׁחֲבֶרְתָּהּ כְּשֶׁאֵין עָלֶיהָ רַק מַיִם רִאשׁוֹנִים הֲלֹא טְמֵאִים הֵם וּמְטַמְּאִין אֶת יָדוֹ הָרִאשׁוֹנָה, [ב]וּבְדִיעֲבַד אִם נָגַע (נ) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵין צָרִיךְ לְנַגְּבָהּ, רַק נוֹתֵן אַחַר כָּךְ מַיִם עָלֶיהָ פַּעַם אַחַת, דְּכֵיוָן שֶׁכְּבָר הָיוּ טְהוֹרִים לְגַמְרֵי אַף עַל פִּי שֶׁנִּטְמְאוּ מִיַּד הָאַחֶרֶת מֵהֲנֵי מַיִם הַשְּׁנִיִּים לְטַהֵרָם, (נא) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּגַם בָּזֶה צָרִיךְ לְנַגְּבָהּ כְּמוֹ בְּנִגַּע בָּהֶם אַחֵר: (מט) **אֵינוֹ צָרִיךְ לְכָל זֶה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר כְּמוֹ שֶׁכָּתַב מִקֹּדֶם דְּאֵין צָרִיךְ מַיִם שְׁנִיִּים וּמַמֵּתֵר תֵּכֶף לְשֶׁשְּׁפָם זֶה בָּזֶה, אֲבָל מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִגַּע בָּהֶם אַחֵר שֶׁלֹּא נָטַל יָדָיו וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן מ"ה, וְכָתַב הַחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל מ ס"ג) דְּמִכָּל מָקוֹם אִם כְּבָר בֵּרַךְ עַל נְטִילַת יָדַיִם וְנִזְכַּר יַחֲזֹר וְיִטֹּל יָדָיו (נט) וְלֹא יְבָרֵךְ. (מ) כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים אִם נָטַל הַכֶּלִי בְּיָדוֹ הַלַּחָה [הַיְינוּ (מצ) בְּיָד הַיְמָנִית שֶׁשָּׁפַךְ עָלֶיהָ מִתְּחִלָּה פַּעַם אַחַת בְּיָדוֹ הַשְּׂמָאלִית] נִטְמָא אֵזֶן הַכֶּלִי מַהַמַּיִם שֶׁיֵּשׁ עַל יָדוֹ, דְּמַיִם הָרִאשׁוֹנִים טְמֵאִים הֵם, וְאִם חָזַר וַאֲחָזוֹ בְּיָדוֹ הַשְּׂמָאלִית לְטֹל פַּעַם שְׁנִיָּה עַל הַיְמָנִית נִטְמָא יָדוֹ עַל יְדֵי זֶה וְצָרִיךְ לְנַגְּבָהּ, וְהָעֲצָה לָזֶה שֶׁיְּשַׁיֵּל רְבִיעִית בְּבַת אַחַת עַל כָּל יָד וָיָד, אוֹ שֶׁיִּשְׁפֹּךְ מַיִם רִאשׁוֹנִים וּשְׁנִיִּים עַל כָּל יָד וָיָד בִּפְנֵי עַצְמָהּ: ה (נ) **שְׁתֵּי יָדָיו כְּאַחַת.** אֲבָל בְּנָטַל רַק אַחַת וְשָׁפַךְ מְמֶּנָּה עַל הַשְּׁנִיָּה, אַף שֶׁלֹּא נָגַע בָּהּ וְנִתְכַּוֵּן מִתְּחִלָּה לִטֹּל גַּם הַשְּׁנִיָּה אֲפִלּוּ הָכִי טְמֵאָה וְכַנַּ"ל בְּסִימָן קנ"ט סָעִיף ו' [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יב)]: (נא) **וְאֵינָן מְטַמְּאוֹת זוֹ אֶת זוֹ.** וְלִעֵיל בְּסִימָן ק"ס סָעִיף י"ג מְבֹאָר דִּכְשֶׁעַת הַדְּחָק אֵין צָרִיךְ בָּזֶה רְבִיעִית לְכָל אֶחָד, אֶלָּא נוֹטֵל מֵרְבִיעִית לִשְׁנַיִם, מַחֲצִי לוֹג לִשְׁלֹשָׁה וּלְאַרְבָּעָה, רַק אִם הִסְפִּיק לָבוֹא עַל יָדֵיהֶם כָּל שֶׁעוּר הַנְּטִילָה כָּרְאוּי: ו (נב) **נִטְמְאוּ יָדָיו.** דְּמַיִם הָרִאשׁוֹנִים כְּשֶׁהֵם פְּחוּתִים מֵרְבִיעִית טְמֵאִים הֵם וּמְטַמְּאִין זֶה אֶת זֶה וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ד': (נג) **וְלִטֹּל שְׁתֵּיהֶן כְּאַחַת.** הַיְינוּ אַף בִּרְבִיעִית אַחַת סַגִּי בָּזֶה וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ד' וְה': (נד) **וְכָל שֶׁכֵּן לִזָּהֵר וְכוּ'.** מִמַּשְׁמַע מִלְּשׁוֹן זֶה דְּאַף בָּזֶה הַיָּדַיִם שָׁוִים לְגַמְרֵי, שֶׁאִם הוּא לַח אִם כֵּן כְּשֶׁנּוֹטֵל יָדוֹ אַחַת נִטְמָא הַמַּיִם שֶׁעַל הַכֶּלִי, וּכְשֶׁחֲזַר וְיִטֹּל וְיִגַּע בָּהּ בְּהֵיוֹת שֶׁכְּבָר נָטַל תִּטְמָא אוֹתוֹ הַיָּד עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר שִׁלְחַן שְׁלֹמֹה (ס"ב), וּמִשְּׁמַע מִלְּשׁוֹנָם שֶׁבְּמָקוֹם רִאשׁוֹנָה כְּשֶׁנּוֹטֵל הַכֶּלִי בְּיָדוֹ יְזָהֵר שֶׁיִּהְיֶה אֵזֶן הַכֶּלִי נָגוּב, דְּאִי לָאו הָכִי תִּטְמָא תֵּכֶף עַל יְדֵי הַיָּד. וּבְאֶמֶת מִמַּשְׁמַע מֵהָאַחֲרוֹנִים [הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּסָעִיף קָטָן י' וְהַגְּרִ"ז (סעי' יג)] דְּעַל יְדֵי זֶה לֹא נִטְמָא הַמַּיִם, דְּהַיְנוּ כְּמוֹ שֶׁנָּגַע בְּיָדוֹ בְּמַיִם שֶׁבִּכְלֵי שֶׁלֹּא בְּשָׁעַת נְטִילָה דִּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן ק"ס סָעִיף י"א דְּלֹא נִפְסְלוּ הַמַּיִם עַל יְדֵי זֶה, וְהָכָא נָמֵי הָרֵי אוֹתָהּ הָיָד לֹא נָטַל עֲדַיִן, וְכֵן מִשְּׁמַע מִלְּחָם חַמּוּדוֹת (חולין פ"ח אות פד) הַמּוּבָא שָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם, וְזֶהוּ **שֶׁכָּתַבְנוּ בְּדִיּוּק בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה שֶׁשָּׁפַךְ עָלֶיהָ מִתְּחִלָּה וְכוּ'**, דְּזוֹ כְּבָר שָׁעַת נְטִילָה הִיא וְיֵשׁ עָלֶיהָ מַיִם טְמֵאִים מִשְּׁפִיכָה רִאשׁוֹנָה שֶׁהָיְתָה פְּחוּת מֵרְבִיעִית: ז (מצ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח): **וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:** (מצ) **וְרָאִיתִי בְּסִפְתֵּי תְּשׁוּבָה שֶׁכָּתַב שֶׁלְּכָתְּחִלָּה יְזָהֵר שֶׁיִּהְא אֵזֶן הַכֶּלִי נָגוּב לְגַמְרֵי, שֶׁאִם הוּא לַח אִם כֵּן כְּשֶׁנּוֹטֵל יָדוֹ אַחַת נִטְמָא הַמַּיִם שֶׁעַל הַכֶּלִי, וּכְשֶׁחֲזַר וְיִטֹּל וְיִגַּע בָּהּ בְּהֵיוֹת שֶׁכְּבָר נָטַל תִּטְמָא אוֹתוֹ הַיָּד עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר שִׁלְחַן שְׁלֹמֹה (ס"ב), וּמִשְּׁמַע מִלְּשׁוֹנָם שֶׁבְּמָקוֹם רִאשׁוֹנָה כְּשֶׁנּוֹטֵל הַכֶּלִי בְּיָדוֹ יְזָהֵר שֶׁיִּהְיֶה אֵזֶן הַכֶּלִי נָגוּב לְגַמְרֵי, כֵּיוָן שֶׁנִּטְמְאוּ מֵחֲמַת